

СХВАЛЕНО
на спільному засіданні педагогічної
ради та ради школи
(протокол №01 від 30.08.2022 року)

ЗАТВЕРДЖЕНО
Директор спеціалізованої школи
№197 ім.Дмитра Луценка
_____ С.Куца

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
Спеціалізованої школи №197
ім. Дмитра Луценка
для 5х класів першого (адаптивного) циклу
за Державним стандартом базової середньої освіти
в умовах реалізації концепції «Нова українська школа»
на 2022-2023 навчальний рік

5 класи

Загальні положення Освітньої програми спеціалізованої школи №197 ім.Дмитра Луценка II ступеня

Відповідно до Закону України «Про освіту» метою повної загальної середньої освіти є всебічний розвиток, виховання і соціалізація особистості, яка здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, відповідальності, трудової діяльності та громадянської активності. Досягнення цієї мети забезпечується через формування ключових компетентностей, необхідних кожній сучасній людині для успішної життєдіяльності.

З урахуванням поетапного переходу закладів освіти на здійснення діяльності за новим Державним стандартом у 2021-2022 навчальному році Освітня програма для учнів 5х класів закладу освіти розроблено на основі Законів України:

- ✓ «Про освіту»;
- ✓ «Про повну загальну середню освіту»
- ✓ «Про забезпечення санітарного епідеміологічного благополуччя населення»
- ✓ «Про внесення змін до деяких законів України в сфері освіти щодо врегулювання окремих питань освітньої діяльності в умовах воєнного стану»;
- ✓ «Про внесення змін до деяких законів України щодо державних гарантій в умовах воєнного стану, надзвичайної ситуації або надзвичайного стану»;

Постанов Кабінету Міністрів України:

- ✓ від 23.11.2011 № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти»;
- ✓ від 13.09.2017 №684 «Про затвердження Порядку ведення обліку дітей шкільного віку та учнів»;
- ✓ від 21.08.2019 №800 «Про порядок підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників»;
- ✓ від 30.09.2020 №898 «Про деякі питання державного стандарту повної загальної середньої освіти»;
- ✓ від 09.12.2020 №1236 «Про встановлення карантину та запровадження обмежувальних протиепідемічних заходів з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2» (зі змінами та доповненнями);
- ✓ від 24.06.2022 №711 «Про початок навчального року під час дії правового режиму воєнного стану в Україні»;

Наказів Міністерства освіти і науки України:

- ✓ від 20.02.2002 №128 «Про затвердження Нормативів наповнюваності груп дошкільних навчальних закладів (ясел-садків) компенсуючого типу, класів спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів), груп подовженого дня і виховних груп загальноосвітніх навчальних»;

- ✓ від 06.10.2010 №930 «Про затвердження типового положення про атестацію педагогічних працівників»;
- ✓ » від 25.04.2013 №466 «Про затвердження Положення про дистанційне навчання (зі змінами);
- ✓ від 14.07.2015 №762 «Про затвердження Порядку переведення учнів закладу загальної середньої освіти на наступний рік навчання» (зі змінами);
- ✓ від 12.01.2016 №8 «Про затвердження Положення про індивідуальну форму здобуття повної загальної середньої освіти» (зі змінами);
- ✓ від 16.04.2018 №367 «Про затвердження Порядку зарахування, відрахування та переведення учнів до державних комунальних закладів освіти для здобуття повної загальної середньої освіти»;
- ✓ від 20.04.2018 № 405 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня»;
- ✓ від 23.04.2019 №536 «Про затвердження Положення про інституційну та дуальну форми здобуття повної загальної середньої освіти» (зі змінами);
- ✓ від 08.09.2020 №1115 «Деякі питання організації дистанційного навчання»;
- ✓ від 01.04.2022 №289 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання навчальних досягнень учнів 5-6 класів, які здобувають освіту відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти»

Постанови Головного державного санітарного лікаря України:

- ✓ від 06.09.2021 р. №10 «Про затвердження протиепідемічних заходів у закладах освіти на період карантину у зв'язку поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19)»

Наказу Міністерства охорони здоров'я України:

- ✓ від 25.09.2020 №2205 «Про затвердження Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти»;

Листів Міністерства освіти і науки України:

- ✓ від 19.08.2022 №1/9530-22 «Інструктивно-методичні рекомендації щодо організації освітнього процесу та викладання навчальних предметів у закладах загальної середньої освіти у 2022/2023 навчальному році»;
- ✓ від 10.08.2022 №1/9105-22 «Щодо організації виховного процесу в закладах освіти у 2022/2023 навчальному році»;
- ✓ від 02.08.2022 №1/8794-22 «Щодо діяльності психологічної служби у системі освіти в 2022/2023 навчальному році»;
- ✓ від 06.03.2022 № 1/3371-22 «Про організацію освітнього процесу в умовах військових дій»;
- ✓ від 27.06.2022 №1/7035-22 «Про підготовку до початку та особливості організації освітнього процесу в 2022-2023 навчальному році»;
- ✓ від 01.04.2022 №289 «затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання навчальних досягнень учнів 5-6 класів, які здобувають освіту відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти»;
- ✓ від 06.08.2021 №4.5/2303-21 «Методичні рекомендації щодо особливостей організації освітнього процесу у першому (адаптивному) циклі/ 5 класах

закладів загальної середньої освіти за Державним стандартом базової середньої освіти в умовах реалізації концепції «Нова українська школа».

Наказу Департаменту освіти і науки:

- ✓ від 31.08.2022 №86 «Про організацію освітнього процесу у закладах освіти міста Києва в умовах воєнного стану в 2022-2023 навчальному році»;

Листа Департаменту освіти і науки:

- ✓ від 30.08.2022 № 063-3614 «Про структуру 2022/2023 навчального року»
- Модель організації освітнього процесу на 2022-2023 навчальний рік (протокол педагогічної ради №01 від 30.08.2022 року).

Тимчасового порядку функціонування спеціалізованої школи №197 ім.Дмитра Луценка на період карантину у зв'язку з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19) (протокол педагогічної ради №01 від 30.08.2022 року).

Освітня програма окреслює рекомендовані підходи до планування й організації єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом базової середньої освіти (далі – Державний стандарт).

Освітня програма визначає:

- вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за Освітньою програмою базової середньої освіти;
- загальний обсяг навчального навантаження на адаптаційному циклі (5 класи) та його розподіл між освітніми галузями, які подані в рамках навчального плану (додаток 1);
- перелік модельних навчальних програм;
- рекомендовані форми організації освітнього процесу;
- опис інструментарію оцінювання;
- інструменти внутрішньої системи забезпечення якості освіти.

Освітня програма закладу освіти спрямована на:

- створення умов для отримання кожним учнем/ученицею 5 класу того рівня освіти, який відповідає його здібностям та індивідуальним особливостям;
- формування ключових і предметних компетентностей, як бази для успішного навчання в середній школі;
- розвиток інтелектуальної, емоційної сфери дитини, пізнавальної мотивації учня та його життєвих навичок;
- формування ціннісних орієнтирів, прищеплення навичок соціальної компетентності через включення кожного школяра в систему ранньої предметної орієнтації;
- виховання свідомого ставлення до свого здоров'я та здоров'я інших громадян як найвищої соціальної цінності, формування засад здорового способу життя, збереження і зміцнення фізичного та психічного здоров'я учнів.

Освітню програму побудовано із врахуванням таких принципів:

- дитиноцентрованості і природовідповідності;
- узгодження цілей, змісту і очікуваних результатів навчання;
- науковості, доступності і практичної спрямованості змісту;

- наступності і перспективності навчання;
- взаємозв'язаного формування ключових і предметних компетентностей;
- логічної послідовності і достатності засвоєння учнями предметних компетентностей;
- можливостей реалізації змісту освіти через предмети або інтегровані курси;
- творчого використання вчителем програми залежно від умов навчання;
- адаптації до індивідуальних особливостей, інтелектуальних і фізичних можливостей, потреб та інтересів дітей.

Програма має наступні структурні розділи:

1. Загальні положення Освітньої програми спеціалізованої школи №197 ім.Дмитра Луценка II ступеня.
2. Призначення закладу загальної середньої освіти та засіб його реалізації.
3. Форми здобуття базової середньої освіти у закладі освіти.
4. Загальний обсяг навчального навантаження та орієнтовна тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін.
5. Очікувані результати навчання здобувачів освіти та вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією Освітньою програмою.
6. Форми організації освітнього процесу та опис інструментарію оцінювання.
7. Інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти.
8. Навчальний план для учнів 5 класів на 2022-2023 навчальний рік.

Призначення закладу загальної середньої освіти та засіб його реалізації

Базова середня освіта – це другий рівень повної загальної середньої освіти, який відповідає другому рівню Національної рамки кваліфікацій.

Зміст програми має потенціал для формування у здобувачів освіти таких ключових компетентностей:

1) вільне володіння державною мовою, що передбачає уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях;

2) здатність спілкуватися рідною та іноземними мовами, що передбачає активне використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади, можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування;

3) математична компетентність, що передбачає виявлення простих математичних залежностей в навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань, усвідомлення ролі математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини;

4) компетентності в галузі природничих наук, техніки і технологій, що передбачають формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формулювати припущення й робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження;

5) інноваційність, що передбачає відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа, громада тощо), формування знань, умінь, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, провадити професійну діяльність, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади;

6) екологічна компетентність, що передбачає усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміючи важливість збереження природи для сталого розвитку суспільства;

7) інформаційно-комунікаційна компетентність, що передбачає опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності в навчанні та інших життєвих ситуаціях;

8) навчання впродовж життя, що передбачає опанування вміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища, отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самостійно і в групі;

9) громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають співпрацю з іншими особами для досягнення спільної мети, активність в житті класу і школи, повагу до прав інших осіб, уміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних з різними проявами дискримінації, цінувати культурне розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя;

10) культурна компетентність, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості;

11) підприємливість та фінансова грамотність, що передбачають ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організовувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлення етичних цінностей ефективної співпраці, готовність до втілення в життя ініційованих ідей, прийняття власних рішень;

та **наскрізних вмінь**: читання з розумінням, уміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, творчість, ініціативність, здатність логічно обґрунтовувати позицію, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, співпрацювати з іншими особами.

Враховуючи інтегрований характер компетентності, у процесі реалізації освітньої програми використовуються **внутрішньопредметні і міжпредметні зв'язки**, які сприяють цілісності результатів освіти та переносу умінь у нові ситуації.

Форми здобуття базової середньої освіти у закладі освіти

Відповідно до Закону України «Про освіту» основними формами здобуття освіти є:

- ✓ інституційна (очна (денна, вечірня), заочна, дистанційна, мережева
- ✓ індивідуальна (екстернатна, сімейна (домашня), педагогічний патронаж, на робочому місці (на виробництві)
- ✓ дуальна

Порядок здобуття загальної середньої освіти за інституційною формою, що організовується у закладі забезпечує здобуття повної загальної середньої освіти на певному рівні освіти та відповідно до Положення про інституційну форму здобуття загальної середньої освіти. (наказ МОН України від 23.04.2019 № 536 «Про затвердження Положення про інституційну форму здобуття загальної середньої освіти»).

Права та обов'язки учасників освітнього процесу при організації навчання за інституційною формою визначаються законами України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту» та іншими нормативно-правовими актами у сфері загальної середньої освіти.

Організація здобуття освіти за інституційною формою здійснюється відповідно до Освітньої програми закладу освіти. Результати навчання осіб, які здобувають освіту за інституційною формою, мають відповідати вимогам відповідних Державних стандартів середньої освіти.

Організація здобуття загальної середньої освіти в спеціалізованій школі №197 ім.Дмитра Луценка відбувається за денною формою навчання, яка є основною формою здобуття повної загальної середньої освіти відповідного рівня.

Індивідуальна форма здобуття освіти (екстернатна, сімейна, педагогічний патронаж) організовується в закладі відповідно до Положення про індивідуальну форму здобуття загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2016 року №8 «Про затвердження Положення про індивідуальну форму навчання в загальноосвітніх навчальних закладах» (зі змінами та доповненнями) та Положення про індивідуальну форму здобуття загальної середньої освіти у спеціалізованій школі №197 ім.Дмитра Луценка (затвердженого наказом від 27.08.2020 №55).

Для забезпечення індивідуальної форми здобуття освіти можуть використовуватися технології дистанційного навчання відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Положення про дистанційне навчання» від 25.04.2013 №466 (зі змінами).

Загальний обсяг навчального навантаження та орієнтовна тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін.

Загальний обсяг річного навчального навантаження для учнів 5х класів розроблено відповідно до загального обсягу навчального навантаження для закладів із навчанням українською мовою (додаток 1 до Типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти).

Таблиця 1

Назва освітньої галузі	Навчальне навантаження	5 клас		
		Рекомендоване*	Мінімальне*	Максимальне*
Мовно-літературна **	На тиждень	11	10	13
	На рік	385	350	455
Математична	На тиждень	5	4	6
	На рік	175	140	210
Природнича	На тиждень	2	1,5	3
	На рік	70	52,5	105
Соціальна і здоров'я-збережувальна	На тиждень	1,5	1	3
	На рік	52,5	35	105
Громадянська та історична	На тиждень	1	1	2
	На рік	35	35	70
Технологічна	На тиждень	2	1	3
	На рік	70	35	105
Інформатична	На тиждень	1,5	1	2
	На рік	52,5	35	70
Мистецька	На тиждень	2	1	3
	На рік	70	35	105
Фізична культура***	На тиждень	3	3	3
	На рік	105	105	105
Усього	На тиждень	29		
	На рік	1015		
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, вибіркового освітніх компонентів, проведення індивідуальних консультацій та групових занять	На тиждень	2		
	На рік	70		
Загальнорічна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)	На тиждень	31		
	На рік	1085		
Гранично допустиме навантаження учнів****	На тиждень	28		
	На рік	980		

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень для учнів 5х класів окреслено у навчальному плані. Навчальний план дає цілісне уявлення про зміст і структуру другого рівня освіти, встановлює погодинне співвідношення між окремими предметами за роками навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження учнів. Навчальний план передбачає реалізацію освітніх галузей Державного стандарту базової середньої освіти через окремі навчальні предмети. Повноцінність базової середньої освіти забезпечується реалізацією як інваріантної, так і варіативної складових, які в обов'язковому порядку фінансуються з бюджету.

Варіативна складова навчального плану для учнів 5 класів визначена закладом освіти самостійно та враховує індивідуальні освітні потреби учнів, наявність навчальних приміщень, рівень навчально-методичного, кадрового забезпечення і використовується на збільшення навчального навантаження учнів до норм, що не перевищують санітарно-гігієнічні, а саме:

За рахунок запропонованого діапазону годин на кожну освітню галузь перерозподілено:

- 0,5 годин з інформатики на 0,5 годин інтегрованого курсу «Досліджуємо історію і суспільство»;
- 0,5 годин з технологій на 0,5 годин з англійської мови;
- 1 година з інтегрованого курсу «Мистецтво» на 1 годину з англійської мови.

Дві години надано на вивчення предмету німецька мова із додаткових годин для вивчення предметів освітніх галузей, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять.

Модельна навчальна програма - документ, що визначає орієнтовну послідовність досягнення очікуваних результатів навчання учнів, зміст навчального предмета, інтегрованого курсу та види навчальної діяльності учнів, рекомендований для використання в освітньому процесі в порядку, визначеному законодавством.

Враховуючи особливості та потреби учнів закладу освіти в досягненні обов'язкових результатів навчання, потенціал педагогічного колективу, ресурсне забезпечення закладу освіти, навчально-методичний супровід конкретних модельних програм, наявність внутрішньогалузевих та міжгалузевих зв'язків між програмами різних предметів та курсів для реалізації ключових компетентностей, варіативність програм для підтримки курсів у діапазоні від мінімальної до максимальної кількості годин, педагогічний колектив навчального закладу буде використовувати в освітньому процесі модельні програми:

Модельні навчальні програми для 5 класу у 2022/2023 навчальному році

Освітня галузь	Модельна навчальна програма		Програму затверджено
	назва	автор(и)	
Мовно-літературна (українська мова, українська та зарубіжна літератури)	«Українська мова.5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти	Заболотний О. В., Заболотний В. В., Лавринчук В. П., Плівачук К. В., Попова Т. Д.	Наказ МОН від 12.07.2021 № 795

	«Українська література. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти	Архипова В. П., Січкач С. І., Шилю С.Б.	
	«Зарубіжна література. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти	Ніколенко О.М., Ісаєва О.О., Клименко Ж.В., Мацевко-Бекерська Л.В., Юлдашева Л.П., Рудніцька Н.П., Турушняк В. Г., Тихоненко С.О., Вітко М.І., Джангобекова Т.А.	
Мовно-літературна (іншомовна освіта)	Іноземна мова.5-9 класи для закладів загальної середньої освіти	Зимомря І.М. Мойсюк В.А. Трифан М.С. Унгурян І.К. Яковчук М.В.	Наказ МОН від 12.07.2021 № 795
	Друга іноземна мова, 5-9 класи для закладів загальної середньої освіти	Редько В.Г., Шаленко О.П., Сотнікова С.І., Коваленко О.Я., Коропецька І.Б., Якоб О.М., Самойлюкевич І.В., Добра О. М., Кіор Т.М., Мацькович М.Р., Глинюк Л. М., Браун Є.Л.	
Математична	«Математика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти	Мерзляк А. Г., Номіровський Д. А., Пихтар М.П., Рубльов Б.В., Семенов В. В., Якір М. С.	Наказ МОН від 12.07.2021 № 795
Природнича	«Пізнаємо природу», 5-6 класи(інтегрований курс)»	Коршевнік Т.В., Ярошенко Г.О.	Наказ МОН від 12.07.2021 № 795
Громадянська та історична освіта	"Досліджуємо історію і суспільство 5 клас" для закладів загальної середньої освіти (інтегрований курс)	Бурлака О.В., Власова Н.С., Желіба О.В., Майорський В.В., Піскарьова І.О., Щупак І.Я.	Наказ МОН від 12.07.2021 № 795
Соціальна та здоров'язбережна	Здоров'я, безпека та добробут. 5-6 класи (інтегрований курс)	Гущина Н.І., Василяшко І.П.	Наказ МОН від 12.07.2021 № 795
	Етика	Пометун О.І., Ремех Т.О., Кришмарел В.Ю.	
Технологічна	«Технології. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти	Ходзицька І. Ю, Горобець.О. В,	Наказ МОН від 12.07.2021 № 795
Інформатична	«Інформатика.5-6 класи» для закладів загальної середньої	Ривкінд Й. Я., Лисенко Т. І.,	Наказ МОН від 12.07.2021

	освіти	Чернікова Л. А., Шакотько В. В.	№ 795
Мистецька	«Мистецтво. 5-6 класи» (інтегрований курс) для закладів загальної середньої освіти	Масол Л.М., Просіяна О.В.	Наказ МОН від 12.07.2021 № 795
Фізична культура	Фізична культура 5-6 класи для закладів загальної середньої освіти Вересень-жовтень: модуль легка атлетика Листопада-грудень: модуль гмнастика Січень-лютий: модуль баскетбол Березень: модуль волейбол Квітень-травень: модуль дитяча легка атлетика	Педан О.С., Коломоєць Г.А. , Боляк А.А., Ребрина А.А., Дерев'янко В.В., Стеценко В.Г., Остапенко О.І., Лакіза О.М., Косик В.М.	Наказ МОН від 12.07.2021 № 795

Гранична наповнюваність класів та тривалість уроків встановлюються відповідно до Закону України "Про повну загальну середню освіту". На період адаптивного карантину у зв'язку з пандемією COVID-19 та з метою організації протиепідемічних заходів у закладі освіти, зокрема, провітрювання навчальних кабінетів здійснюється не менш 10 хвилин згідно графіка.

Поділ класів на групи при вивченні окремих предметів здійснюється відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 № 128 «Про затвердження Нормативів наповнюваності груп дошкільних навчальних закладів (ясел-садків) компенсуючого типу, класів спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів), груп подовженого дня і виховних груп загальноосвітніх навчальних закладів усіх типів та Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у загальноосвітніх навчальних закладах», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України від 6 березня 2002 року за № 229/6517 (зі змінами) (додаток 4).

Структура навчального року:

- Перший семестр з 01 вересня по 23 грудня 2022 року;
- Другий семестр з 09 січня по 30 червня 2023 року;
- Канікули:
 - Осінні канікули з 31 жовтня по 06 листопада 2022 року;
 - Зимові канікули з 24 грудня 2022 року по 08 січня 2023 року;
 - Весняні канікули з 27 березня по 02 квітня 2023 року;

Враховати, що виконання Державного стандарту базової середньої освіти та навчальних програм забезпечується в межах навчального року не тільки під час проведення уроків, а й шляхом обрання закладом різних форм та методів організації освітнього процесу, зокрема, організації дослідницько-пізнавальної та проєктної діяльності учнів; мовних, предметних та науково-дослідницьких таборів; навчальних екскурсій; консультацій (індивідуальних та групових), коригуючих занять (для учнів 5х класів) тощо.

Очікувані результати навчання здобувачів освіти та вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією Освітньою програмою.

Реалізація Освітньої програми забезпечує всебічний розвиток дитини, її талантів, здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей та розвиток самостійності, творчості, допитливості, що забезпечують її готовність до життя в демократичному й інформаційному суспільстві. Вимоги до результатів навчання в Освітній програмі визначаються з урахуванням компетентнісного підходу до навчання, в основу якого покладено ключові компетентності.

Очікувані результати навчання (компетентностей) здобувачів освіти подано за змістовими лініями, окресленими у Державному стандарті базової середньої освіти, які має реалізувати вчитель паралельно у рамках кожної освітньої галузі та відповідно обов'язковим результатам навчання.

Зміст Освітньої програми має потенціал для формування у здобувачів таких ключових компетентностей:

№	Ключові компетентності	Компоненти
1	Спілкування державною (і рідною — у разі відмінності) мовами	Уміння: ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення невірних іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас. Ставлення: розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань. Навчальні ресурси: означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем
2	Спілкування іноземними мовами	Уміння: здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування. Ставлення: критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб; ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов.

		Навчальні ресурси: підручники, словники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іншомовні тексти.
3	Математична компетентність	Уміння: оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях. Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів. Навчальні ресурси: розв'язування математичних задач, і обов'язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації
4	Основні компетентності у природничих науках і технологіях	Уміння: розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями. Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій. усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях Навчальні ресурси: складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу
5	Інформаційно-цифрова компетентність	Уміння: структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень. Ставлення: критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язування математичних задач. Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів
6	Уміння вчитися впродовж життя	Уміння: визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організовувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість. Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності. Навчальні ресурси: моделювання власної освітньої траєкторії
7	Ініціативність і підприємливість	Уміння: генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи

		оптимальних способів розв'язання життєвого завдання. Ставлення: ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших. Навчальні ресурси: завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі)
8	Соціальна і громадянська компетентності	Уміння: висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані. Ставлення: ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією. Навчальні ресурси: завдання соціального змісту
9	Обізнаність і самовираження у сфері культури	Уміння: грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо). Ставлення: культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства. Навчальні ресурси: математичні моделі в різних видах мистецтва
10	Екологічна грамотність і здорове життя	Уміння: аналізувати і критично оцінювати соціально- економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання. Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку кожного окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне та бережливе відношення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо. Навчальні ресурси: навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя

Ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній

ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях. Наскрізнi лінії є засобом інтеграції ключових і загальнопредметних компетентностей, окремих навчальних предметів та предметних циклів та їх враховано при формуванні освітнього середовища. Наскрізнi лінії є соціально значимими над предметними темами, які допомагають формуванню в учнів уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях.

Навчання за наскрізними лініями реалізується насамперед через:

- використання інтерактивних форм і методів навчання, дослідницькі, інформаційні, мистецькі проєкти, сюжетно-рольові ігри, інсценізації, моделювання, ситуаційні вправи, екскурсії тощо. Основними формами організації освітнього процесу є різні типи та форми уроку, екскурсії, віртуальні подорожі, спектаклі, квести, які вчитель організує у межах уроку або в позаурочний час. Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів;
- організацію освітнього середовища — зміст та цілі наскрізних тем враховуються при формуванні духовного, соціального і фізичного середовища навчання;
- окремі навчальні предмети — виходячи із наскрізних тем при вивченні предмета проводяться відповідні трактовки, приклади і методи навчання, реалізуються надпредметні, міжкласові та загальношкільні проєкти. Роль окремих навчальних предметів при навчанні за наскрізними темами різна і залежить від цілей і змісту окремого предмета та від того, наскільки тісно той чи інший предметний цикл пов'язаний із конкретною наскрізною темою;
- роботу в громадянських (просвітницьких) проєктах, які передбачають формування в учнів навичок пошукової, дослідницької та творчої роботи в групах. Як правило, робота над проєктом здійснюється протягом навчального року;
- позакласну навчальну роботу і роботу гуртків
 - національно-патріотичний напрям («Влучний стрілець», «Джура»);
 - спортивно-оздоровчий напрям (шейпінг, баскетбол, пішохідний туризм, спортивні танці, «Швидше, вище, сильніше», гандбол, футбол)

Наскрізна лінія	Коротка характеристика
-----------------	------------------------

Екологічна безпека й сталий розвиток	Формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь. Проблематика наскрізної лінії реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології, формуванню критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини. Можливі уроки на відкритому повітрі.
Громадянська відповідальність	Сприяє формуванню відповідального члена громади і суспільства, що розуміє принципи і механізми функціонування суспільства. Ця наскрізна лінія освоюється в основному через колективну діяльність (дослідницькі роботи, роботи в групі, проекти тощо), яка поєднує окремі предмети між собою і розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок. Вивчення окремого предмета має викликати в учнів якомога більше позитивних емоцій, а її зміст — бути націленим на виховання порядності, старанності, систематичності, послідовності, посидючості і чесності. Приклад вчителя покликаний зіграти важливу роль у формуванні толерантного ставлення до товаришів, незалежно від рівня навчальних досягнень.
Здоров'я і безпека	Завданням наскрізної лінії є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище. Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку і охорону здоров'я (текстові завдання, пов'язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів і транспортних засобів). Варто звернути увагу на проблеми, пов'язані із ризиками для життя і здоров'я. Вирішення проблем, знайдених з «ага-ефектом», пошук оптимальних методів вирішення і розв'язування задач тощо, здатні викликати в учнів чимало радісних емоцій.
Підприємливість і фінансова грамотність	Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння учнями практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо). Ця наскрізна лінія пов'язана з розв'язуванням практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, що передбачає постійне включення учнів до різних видів активної навчально-пізнавальної діяльності та практичну їх спрямованість. Доцільно, де це можливо, створюються умови для самостійного виведення нових знань, перевірки їх на практиці і встановлення причинно-наслідкових зв'язків шляхом створення проблемних ситуацій, організації спостережень, дослідів та інших видів діяльності. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньо предметних зв'язків, а саме: змістовно-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Використання їх посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

*Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за Освітньою
програмою базової середньої освіти*

Навчання за освітньою програмою базової середньої освіти можуть розпочинати учні, які на момент зарахування (переведення) до закладу загальної середньої освіти, що забезпечує здобуття відповідного рівня повної загальної середньої освіти, досягли результатів навчання, визначених у Державному стандарті початкової освіти, що підтверджено відповідним документом (свідоцтвом досягнень, свідоцтвом про здобуття початкової освіти).

У разі відсутності результатів річного оцінювання з будь-яких предметів та/або державної підсумкової атестації за рівень початкової освіти учні повинні пройти відповідне оцінювання упродовж першого семестру навчального року. Для проведення оцінювання наказом керівника закладу освіти створюється комісія, затверджується її склад (голова та члени комісії), а також графік проведення оцінювання та перелік завдань з навчальних предметів. Протокол оцінювання рівня навчальних досягнень складається за формою згідно з додатком 2 до Положення про індивідуальну форму здобуття загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України 12 січня 2016 року № 8 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 10 липня 2019 року № 955).

Перелік освітніх галузей.

Освітню програму укладено за такими освітніми галузями:

Для 5х класів:

- ✓ Мовно-літературна
- ✓ Математична
- ✓ Природнича
- ✓ Соціально і здоров'язбережувальна
- ✓ Громадянська та історична
- ✓ Інформатична
- ✓ Технологічна
- ✓ Мистецька
- ✓ Фізична культура

Освітня галузь «Мовно-літературна» реалізується через окремі навчальні предмети: «Українська мова», «Українська література», «Зарубіжна література»; «Англійська мова», «Німецька мова».

Освітня галузь «Математична» реалізується через навчальний предмет «Математика».

Освітня галузь «Природнича» реалізується через інтегрований курс «Пізнаємо природу».

Освітня галузь «Соціально і здоров'язбережувальна» реалізується через окремі навчальні предмети: інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут» та «Етика».

Освітня галузь «Громадянська та історична» реалізується через інтегрований курс «Досліджуємо історію і суспільство».

Освітня галузь «Інформатична» реалізується через навчальний предмет «Інформатика».

Освітня галузь «Технологічна» реалізується через навчальний предмет «Технології».

Освітня галузь «Мистецька» реалізується через інтегрований курс «Мистецтво».

Освітня галузь «Фізична культура» реалізується через навчальний предмет «Фізична культура». Формування навичок здорового способу життя та безпечної поведінки здійснюється не лише в рамках предметів «Фізична культура» та інтегрованого курсу «Здоров'я, безпека та добробут», а й інтегрується у змісті всіх навчальних предметів. Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 року № 898 «Про деякі питання Державних стандартів повної загальної середньої освіти» години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

Для недопущення перевантаження учнів враховується їх навчання в закладах освіти іншого типу (художніх, музичних, спортивних школах тощо). За рішенням педагогічної ради (протокол від 30.08.2022 №01) при оцінюванні учнів дозволяється враховувати результати їх навчання з відповідних предметів (музика, фізична культура та ін.) у позашкільних закладах.

Предмети інваріантної складової робочого навчального плану, що не мають цілої кількості годин, викладаються протягом навчального року за розкладом.

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах.

Особливості організації освітнього процесу

Режим роботи закладу освіти

Режим роботи визначається закладом освіти самостійно на основі відповідних нормативно-правових актів. Задля забезпечення заходів безпеки пов'язаних із запровадженням правового режиму воєнного стану в Україні, дотримання безпечних умов перебування учасників освітнього процесу у закладі освіти в умовах воєнного стану та адаптивного карантину, використовуються рекомендації чинно-правових нормативних документів України. Організація освітнього процесу може здійснюватися з використанням технологій дистанційнонавчання (5 класи) за допомогою технічних засобів комунікації, доступних для учасників освітнього процесу та очному режимі. Дистанційна форма здобуття освіти буде відбуватися згідно з Положенням про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти (наказ МОН України від 08.09.2020 №1115). Обсяг навчального часу, що забезпечується в синхронному режимі, визначається педагогічним працівником і може бути менше обсягу, зазначеного в пункті 7 розділу I Положення про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти. Форма організації освітнього процесу залежить від безпекової ситуації та рішення батьків. Якщо батьки учнів 5х класів не погоджуються з очною формою навчання, вони можуть перевести дитину на індивідуальну форму освіти (сімейна(домашня)). У закладі освіти організовується індивідуальна форма здобуття освіти (зокрема сімейна

(домашня). Може реалізовуватися індивідуальна освітня траєкторія учня. Форма організації освітнього процесу може змінюватися упродовж навчального року в залежності від безпекової ситуації. Запровадження та організація освітнього процесу в певному режимі, у тому числі у разі включення сигналу «Повітряна тривога» або інших сигналів оповіщення, здійснюється відповідно до листа МОН від 30.06.2022 № 1/7322- 22 «Про організацію 2022/2023 навчального року». Організація освітнього процесу не повинна призводити до перевантаження учнів та має забезпечувати безпечні, нешкідливі та здорові умови здобуття освіти. Розклад навчальних занять, розподіл навчального навантаження протягом тижня, тривалість навчальних занять і перерв між ними здійснюється відповідно до вимог Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти, затвердженого наказом МОЗ України 25 вересня 2020 р. № 2205 (зі змінами).

Рішенням педагогічної ради від 30.08.2022 протокол № 01 схвалено такий режим роботи закладу освіти на 2022/2023 навчальний рік:

Часовий режим роботи закладу освіти

1. Заклад освіти працює за 5-денним робочим тижнем.
2. Заклад працює в одну зміну – із 08.00 до 19.00 години
3. Час завершення уроку (згідно з розкладом) усім учня оголошують учителі.
4. Графік роботи їдальні затверджується директором до 01.09.2022 року.
5. Зустрічі з батьківською громадськістю, зібрання учнів проводяться лише за умови дотримання безпечних та протиепідемічних заходів з погодженням графіків таких зустрічей з адміністрацією закладу освіти.
6. Спілкування батьків з адміністрацією закладу освіти та вчителями здійснюється через загальношкільний чат, сайт закладу освіти, особистий прийом директором та його заступниками.
7. Кожну п'ятницю вважати батьківським днем.
8. Робота гуртків у позаурочний час проводиться згідно з розкладом.
9. У невикористаний час, неділю та святкові дні школа не працює, допуску до приміщення закладу немає, за винятком проведення невідкладних робіт та заходів тільки з дозволу директора.

Тривалість уроків та розклад дзвінків

Тривалість уроків:

у 5-х класах – 45 хвилин

Розклад дзвінків:

Урок	5 класи
1 урок	8.30 – 9.15
2 урок	9.30 – 10.15
3 урок	10.30 – 11.15
4 урок	11.35 – 12.20
5 урок	12.40 – 13.25
6 урок	13.35 – 14.20
7 урок	14.35 – 15.20

Форми організації освітнього процесу та опис інструментарію

Освітній процес організовується в безпечному освітньому середовищі та здійснюється з урахуванням вікових особливостей, фізичного, психічного та інтелектуального розвитку дітей, їхніх освітніх потреб. Безпечне освітнє середовище забезпечує:

- наявність безпечних умов навчання та праці;
- комфортну міжособистісну взаємодію, сприяючи емоційному благополуччю учнів, педагогів та батьків;
- відсутність будь-яких проявів насильства та наявність достатніх ресурсів для їх запобігання;
- дотримання прав і норм фізичної, психологічної, інформаційної та соціальної безпеки кожного учасника освітнього процесу.

У рамках академічної свободи обрано основні форми організації освітнього процесу. Основними формами організації освітнього процесу у 5 класах є різні типи уроку:

- формування компетентностей;
- розвитку компетентностей;
- перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;
- корекції основних компетентностей;
- комбінований урок.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватися та розширюватися у змісті окремих навчальних предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту базової середньої освіти та окремих навчальних предметів протягом навчального року.

Формами організації освітнього процесу можуть бути екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відео-уроки тощо.

З метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей, крім уроку, можуть проводитися навчально-практичні заняття. Ця форма організації поєднує виконання різних практичних вправ, експериментальних робіт відповідно до змісту окремих предметів, менш регламентована й має акцент на більшій самостійності учнів в експериментальній та практичній діяльності. Досягнуті компетентності учні можуть застосовувати на практичних заняттях і заняттях практикуму. Практичне заняття – це така форма організації, в якій учням надається можливість застосовувати отримані ними знання у практичній діяльності. Експериментальні завдання, передбачені змістом окремих предметів, виконуються на заняттях із практикуму (виконання експериментально-практичних робіт). Оглядова конференція може бути комплексною, тобто реалізувати міжпредметні зв'язки в узагальненні й систематизації навчального матеріалу. Функцію перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей виконує навчально-практичне заняття. Учні одержують конкретні завдання, з виконання яких звітують перед вчителем. Практичні заняття та заняття практикуму також можуть будуватися з метою реалізації

контрольних функцій освітнього процесу. На цих заняттях учні самостійно виготовляють вироби, проводять виміри та звітують за виконану роботу.

Можливе проведення занять в малих групах, бригадах і ланках (у тому числі робота учнів у парах змінного складу) за умови, що окремі учні виконують роботу бригадирів, консультантів, тобто тих, хто навчає малу групу.

Екскурсії в першу чергу покликані показати учням практичне застосування знань, отриманих при вивченні змісту окремих навчальних предметів (можливо, поєднувати зі збором учнями в процесі екскурсії матеріалу для виконання визначених завдань). Оглядова екскурсія припускає цілеспрямоване ознайомлення учнів з об'єктами та спостереження за процесами з метою відновити та систематизувати раніше отримані знання. Тематичні навчальні екскурсії, які посилюють практичну спрямованість знань учнів і передбачені навчальними програмами окремих предметів можуть додаватися до загальної кількості навчальних днів та проводитися у формі: очно чи дистанційно. Теми та об'єкти екскурсій визначаються методичними об'єднаннями вчителів предметних кафедр з огляду на місцеві умови, можливості та обставини на початку навчального року та можуть коригуватися вчителями-предметникам, класними керівниками (додаток 5).

Педагогічні працівники закладу освіти мають право на академічну свободу, включаючи свободу викладання, свободу від втручання в педагогічну діяльність, вільний вибір форм, методів і засобів навчання, що відповідають Освітній програмі, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів. Вибір форм і методів навчання вчителів визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих навчальних предметів. При календарно-тематичному плануванні виділяються ключові теми, на яких ґрунтується подальше опрацювання програмового матеріалу. Це дозволяє без порушення системи програмових вимог ущільнювати, оптимізувати вивчення навчальних предметів, концентрувати увагу на відпрацюванні позицій, що мають забезпечити якісну роботу учнів в умовах дистанційного навчання.

Відповідно до ст.42 Закону України «Про освіту» у закладі освіти рішенням педагогічної ради від 31 жовтня 2019 року, протокол № 4, ухвалено «Положення про академічну доброчесність здобувачів освіти, педагогічних працівників». Педагогічні працівники та здобувачі освіти повинні дотримуватись академічної доброчесності.

У закладі освіти може бути запроваджене змішана форма навчання (поєднання очної та дистанційної форми) та навчання з використанням технологій дистанційної освіти. Зокрема вчителі можуть використовувати навчальні платформи GooglClassroom, ZOOM, “На урок”, “Prometeus”, відеоуроки на каналі You Tube. Учителі повинні планувати онлайн-уроки згідно з діючим розкладом та відповідно до часових різновікових вимог. Обов'язковим при дистанційному навчанні є інформування учнів та батьків про освітні

ресурси, що сприятиме кращому засвоєнню знань учнів із різними рівнями підготовки. Учитель повинен чітко спланувати роботу, визначитися, як буде проводити дистанційне навчання, які цифрові сервіси буде використовувати, підготувати якісні навчальні матеріали та організувати зворотній зв'язок з учнями як одну з основних вимог дистанційного навчання. Важливо, щоб учнів мали чіткі інструкції до виконання завдань та був вільний доступ до навчальних матеріалів.

За потреби заклад освіти може організувати здобуття освіти за індивідуальною освітньою траєкторією. Індивідуальна освітня траєкторія учня реалізується з урахуванням необхідних для цього ресурсів, наявних у закладу (закладів) освіти та інших суб'єктів освітньої діяльності, зокрема тих, що забезпечують здобуття освіти за мережевою формою здобуття освіти. Індивідуальна освітня траєкторія учня реалізується на підставі індивідуальної програми розвитку, індивідуального навчального плану, що розробляється педагогічними працівниками у взаємодії з учнем та/або його батьками, схвалюється педагогічною радою закладу освіти, затверджується його керівником та підписується батьками.

У разі запровадження дистанційної форми здобуття освіти (або його елементів) особливості організації освітнього процесу схвалюються педагогічною радою та затверджуються наказом керівника закладу освіти.

Опис інструментарію оцінювання

Оцінюванню підлягають результати навчання з навчальних предметів, інтегрованих курсів навчального плану. Педагогічна рада закладу загальної середньої освіти може прийняти рішення про оцінювання результатів навчання складників вибіркового освітнього компонента.

Встановлення відповідності між вимогами до результатів навчання учнів, визначеними Державним стандартом базової середньої освіти та показниками їх вимірювання здійснюється відповідно до системи та загальних Критеріїв оцінювання результатів навчання учнів, визначених Міністерством освіти і науки України.

Оцінювання навчальних досягнень учнів 5 класів урегульовано документами:

- Закон України «Про повну загальну середню освіту» (стаття 17);
- Наказ Міністерства освіти і науки України від 21.08.2013 року №1222 «Про затвердження орієнтовних вимог оцінювання навчальних досягнень учнів із базових дисциплін у системі загальної середньої освіти» (із змінами);
- Порядок переведення учнів (вихованців) закладу загальної середньої освіти до наступного класу, затверджений наказом Міністерства освіти і науки України 14.07.2015 № 762 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 08.05.2019 № 621), зареєстрований в Міністерстві юстиції України 30.07.2015 за № 924/27369;
- Інструкція з ведення класного журналу 5-11(12)-х класів загальноосвітніх навчальних закладів, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 03.06.2006 року № 496.

- Наказ Міністерства освіти і науки України від 01.04.2022 №289 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання навчальних досягнень учнів 5-6 класів, які здобувають освіту відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти»
- Лист Міністерства освіти і науки України від 06.08.2021 №4.5/2303-21 «Методичні рекомендації щодо особливостей організації освітнього процесу у першому (адаптивному) циклі/ 5 класах закладів загальної середньої освіти за Державним стандартом базової середньої освіти в умовах реалізації концепції «Нова українська школа»

Основними видами оцінювання результатів навчання учнів є: поточне, підсумкове (тематичне, семестрове, річне) оцінювання та державна підсумкова атестація.

Оцінювання навчальних досягнень учнів

Система оцінювання має на меті допомогти вчителю конкретизувати навчальні досягнення учнів і надати необхідні інструменти для впровадження об'єктивного оцінювання результатів навчання.

В оцінюванні навчальних досягнень учнів важливо розрізняти **поточне формувальне оцінювання** (оцінювання для навчання) та **підсумкове оцінювання** (семестрове, річне). Поточне формувальне оцінювання здійснюється з метою допомогти учням усвідомити способи досягнення кращих результатів навчання. Підсумкове оцінювання здійснюється з метою отримання даних про рівень досягнення учнями результатів навчання після завершення освітньої програми або окремих освітніх компонентів.

Поточне формувальне оцінювання здійснюється системно в процесі навчання на основі такого алгоритму діяльності вчителя:

- формулювання об'єктивних і зрозумілих для учнів навчальних цілей на певний період (заняття, тиждень, період, відведений для вивчення теми, тощо). Основою для вироблення навчальних цілей є очікувані результати навчання, передбачені відповідною навчальною програмою, та критерії оцінювання;
- інформування учнів про критерії оцінювання, за якими буде визначено рівень їхніх навчальних досягнень на кінець навчального семестру та року;
- надання учням зворотного зв'язку щодо їхніх навчальних досягнень відповідно до визначених цілей. Зворотний зв'язок має бути зрозумілим і чітким, доброзичливим і своєчасним;
- створення умов для формування вміння учнів аналізувати власну навчальну діяльність (рефлексія);
- корегування освітнього процесу з урахуванням результатів оцінювання та навчальних потреб.

У формуальному оцінюванні, зокрема для самооцінювання та взаємооцінювання зручно використовувати інструменти з орієнтованого переліку інструментів формуального оцінювання, наведеного в Додатку 2.

Оцінюванню підлягають результати навчання з навчальних предметів, інтегрованих курсів обов'язкового освітнього компонента навчального плану. Оцінювання результатів навчання учнів має бути зорієнтованим на ключові

компетентності і наскрізні вміння та вимоги до обов'язкових результатів навчання у відповідній освітній галузі, визначені Державним стандартом.

Встановлення відповідності між вимогами до результатів навчання учнів, визначеними Державним стандартом базової середньої освіти, та показниками їх вимірювання здійснюється відповідно до системи та загальних Критеріїв оцінювання результатів навчання учнів, визначених Міністерством освіти і науки України.

Підсумковому оцінюванню (семестровому, річному) підлягають результати навчання з навчальних предметів, інтегрованих курсів обов'язкового освітнього компонента навчального плану.

Семестрове оцінювання здійснюється з урахуванням різних видів навчальної діяльності, які мали місце протягом семестру, та динаміки особистих навчальних досягнень учня.

Річне оцінювання здійснюється на основі семестрових або скоригованих семестрових оцінок. Річна оцінка не обов'язково є середнім арифметичним від оцінок I та II семестрів. Для визначення річної оцінки враховується динаміка особистих досягнень учня протягом навчального року. Семестрова та річна оцінки можуть підлягати коригуванню. Відповідно до п.3.2. Інструкції з ведення класного журналу 5-11(12)-х класів загальноосвітніх навчальних закладів, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 03.06.2008 № 496, у триденний термін після виставлення семестрової оцінки батьки (особи, які їх замінюють) учнів, які виявили бажання підвищити результати семестрового оцінювання або не були атестовані, звертаються до керівника закладу освіти із заявою про проведення відповідного оцінювання, у якій пояснюють причину та необхідність його проведення. Наказом керівника закладу освіти створюється комісія та затверджується графік проведення оцінювання і Критерії оцінювання. Методичні об'єднання предметних кафедр схвалюють завдання, для проведення коригування знань. Комісія ухвалює рішення щодо результатів оцінювання та складає протокол. Рішення цієї комісії є остаточним, при цьому скоригована семестрова оцінка не може бути нижчою за семестрову. У разі, якщо учневі не вдалося підвищити результат, запис у колонку «Скоригована» у класному журналі не робиться. За результатами оцінювання керівник закладу освіти видає відповідний наказ.

Коригування річної оцінки здійснюється шляхом коригування семестрової оцінки за I та/або II семестр відповідно до п.п 9-10 Порядку переведення учнів закладу загальної середньої освіти до наступного класу, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 14.07.2015 № 762 (зі змінами). Оцінка результатів навчання є конфіденційною інформацією, яку повідомляють лише учневі, його батькам (іншим законним представникам).

Дані отримані під час підсумкового та, у разі застосування, проміжного оцінювання результатів навчання, застосовуються у формульованому оцінюванні, зокрема для вироблення навчальних цілей на наступний період, визначення труднощів, що постали перед учнем та коригування освітнього процесу.

Критерії та шкала оцінювання

Оцінювання результатів навчання має бути зорієнтованим на визначені

Державним стандартом базової середньої освіти ключові компетентності та наскрізні вміння й передбачені навчальною програмою очікувані результати навчання для відповідного періоду освітнього процесу. Враховуючи ці вимоги, для оцінювання навчальних досягнень учнів доцільно керуватися такими категоріями критеріїв:

- розв'язання проблем і виконання практичних завдань із застосуванням знань, що охоплюються навчальним матеріалом;
- комунікація (тому числі з використанням інформаційно-комунікаційних технологій);
- планування й здійснення навчального пошуку, робота з текстовою і графічною інформацією;
- рефлексія власної навчально-пізнавальної діяльності.

Під час оцінювання навчальних досягнень важливо враховувати дотримання учнями принципів доброчесності, а саме: вияв поваги до інших осіб, їхніх прав і свобод, дбайливе ставлення до ресурсів і довкілля, дотримання принципів академічної доброчесності. У разі порушення учнем / ученицею принципів доброчесності під час певного виду навчальної діяльності, учитель може прийняти рішення не оцінювати результат такої навчальної діяльності.

Для визначення рівня досягнення учнями результатів навчання можна застосовувати Орієнтовну рамку оцінювання навчальних досягнень здобувачів базової середньої освіти (Додаток 3). У даній Орієнтовній рамці оцінювання навчальних досягнень навчальні досягнення учнів характеризують за чотирма рівнями: початковий, середній, достатній, високий.

Для забезпечення наступності між підходами до оцінювання результатів навчання здобувачів початкової та базової середньої освіти, у вересні-жовтні проводиться поточне формування оцінювання вербально. У листопаді-грудні оцінювання учнів буде здійснюватись за рівневою шкалою, а його результати позначатимуться словами або відповідними літерами: «початковий (П)», «середній» (С), «достатній» (Д), «високий (В)», та супроводжуватись вербальною характеристикою з орієнтацією на досягнення учня / учениці (а не на помилки або невдачі). У II семестрі заклад освіти буде здійснювати оцінювання за 12 – бальною шкалою. При переході від підсумкового оцінювання за рівневою шкалою в I семестрі до оцінювання за бальною шкалою в II семестрі при виставленні річної оцінки заклад освіти буде орієнтуватись на оцінку за II семестр, а можливу різницю між рівнями результатів навчання у I та II семестрах враховувати шляхом виставлення річної оцінки, що відповідає вищому показнику.

Якщо рівень результатів навчання учня / учениці визначити неможливо через тривалу відсутність учня / учениці, у класному журналі та свідоцтві досягнень робиться запис «(н/а)» (не атестований(а)).

Система внутрішнього забезпечення якості освіти та освітньої діяльності у закладі освіти

Для ефективної реалізації Освітньої програми у закладі освіти створена система внутрішнього забезпечення якості освіти, завдання якої спрямовані на:

- контроль за виконанням Освітньої програми та навчальних планів, якістю знань, умінь і навичок учнів;
- розробку рекомендацій щодо покращення якості знань, умінь і навичок учнів;
- моніторинг та оптимізацію соціально-психологічного середовища школи;
- створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників;
- оновлення методичної бази освітньої діяльності.

Навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності здійснюється роботою науково-методичної та педагогічної рад, методичних об'єднань вчителів предметних кафедр.

Інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти

Система внутрішнього забезпечення якості складається з наступних компонентів:

- *кадрове забезпечення освітньої діяльності;*

Освітню діяльність у спеціалізованій школі №197 ім. Дмитра Луценка здійснюють педагогічні працівники. Із них:

КЛАСИ	Кількість працівників	Спеціаліст	Спеціаліст II категорії	Спеціаліст I категорії	Спеціаліст вищої категорії	Спеціаліст з педагогічним званням «старший учитель»	Спеціаліст з педагогічним званням «учитель-методист»
5	26	3	-	8	15	4	8

- *навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності;*

Учні закладу освіти та педагоги у своїй роботі використовують навчальні програми, підручники і навчально-методичні посібники, що мають гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України», також схвалені для використання в освітньому процесі педагогічної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка.

- *матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності;*

У школі функціонує 40 навчальних кабінетів. Із них: кабінети іноземної мови – 18, комп'ютерні класи – 3, кабінет фізики – 1, хімії – 1, біології – 2, географії – 2, історії – 2, української мови та літератури – 8, математики – 4, майстерні – 2. Більшість кабінетів обладнано аудіотехнікою. Два кабінети забезпечені мультимедійними комплексами. Кабінети фізики, хімії, біології мають підсобне приміщення з меблями для зберігання наочності, роздаткового матеріалу для проведення практичних та лабораторних робіт. У школі функціонують 2 спортивних зала, актовий зал, бібліотека з читальною залом, медичний кабінет.

Рекреації у школі мають інформаційну навантаженість. Оновлюються стенди, виставки.

- *якість проведення навчальних занять; моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей).*

Моніторингові дослідження займають головне місце в роботі закладу освіти. Контроль за виконанням навчальних планів та Освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення здійснюється систематично. З метою отримання оперативної точної інформації про стан освітнього процесу проводяться моніторинги рівня навченості учнів з усіх предметів в кінці I семестру та навчального року. Динаміка якості освіти аналізується і здійснюються на суб'єкт-суб'єктних засадах, що передбачає систематичне відстеження індивідуального розвитку учнів у процесі навчання.

У закладі освіти здійснюється моніторинг рівня професійної компетентності вчителів, моніторинг рівня адаптації учнів 5 класів до навчання у базовій середній школі, психологічний супровід освітнього процесу. Регулярно проводяться моніторинг якості знань з тих навчальних предметів, які за планом внутрішнього моніторингу освітнього процесу підлягають контролю.

Одним з напрямків роботи педагогічного колективу є робота з обдарованими та талановитими учнями. Здобувачі освіти постійно беруть участь у Всеукраїнських учнівських олімпіадах з базових дисциплін, змаганнях, творчих конкурсах тощо.

Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:

- *оновлення методичної бази освітньої діяльності;*

Основними завданнями щодо оновлення методичної бази освітньої діяльності спеціалізованої школи № 197 ім.Дмитра Луценка є модернізація системи науково-методичної роботи з педагогічними працівниками школи шляхом використання сучасних підходів щодо організації науково-методичної роботи, реалізація дослідно-експериментальної роботи, оновлення змісту і форм науково-методичної роботи з педагогічними кадрами шляхом активізації та здійснення інноваційної діяльності вчителя, впровадження нових педагогічних технологій, методик, інтерактивних форм і методів навчання педагогів; координація і науково-методичний супровід спеціалізації здобувачів освіти.

- *контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;*

Адміністрація закладу освіти постійно здійснює контроль за виконанням навчальних планів та Освітньої програми для учнів 5 класів відповідно до плану роботи закладу освіти на рік, перспективного плану розвитку та плану внутрішнього моніторингу освітнього процесу. Ці питання регулярно розглядаються на засіданнях педагогічної ради, методичних об'єднаннях, творчих груп тощо.

- *моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу освіти;*

Моніторинг стану освітнього процесу закладу освіти має на меті чіткий контроль розвитку освітнього середовища, до складу якого входять усі учасники освітнього процесу (учні, вчителі та батьки). Протягом навчального року психологічною службою проводиться робота за такими напрямками: діагностичний, консультаційний, корекційно-відновлюваний та розвивальний,

просвітницький, соціально-перетворювальний, організаційно-методичний, захисний, прогностичний.

Просвітницька робота психологічної служби пов'язана з наданням та поширенням знань, ознайомленням усіх учасників освітнього процесу зі специфікою діяльності працівників психологічної служби закладу, методами їх роботи та можливостями.

Профілактична робота психологічної служби спрямована на охорону психічного здоров'я, попередження відхилень у розвитку особистості, виникнення конфліктів та проблем у міжособистісних стосунках, запобігання створення конфліктних ситуацій в освітньому процесі.

Консультування (індивідуальне, групове) у роботі працівників психологічної служби є одним із важливих напрямів роботи та здійснюється за запитом учасників освітнього процесу.

У умовах запровадження правового режиму воєнного стану в Україні, забезпечення епідеміологічних заходів значних змін вимагає й система роботи психологічної служби.

- *створення у закладі освіти безпечного освітнього середовища, сприяння запобігання та протидії булінгу (цькуванню)*

Взаємодія між усіма учасниками освітнього процесу ґрунтується на принципах дитиноцентризму, рівноправності, толерантності, академічної доброчесності, неприпустимості булінгу та психологічного насильства. У закладі освіти забезпечується дотримання прав людини, прав дитини та чинного законодавства України. Розроблено та реалізовано план заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькуванню), проводиться інформаційно-просвітницька та профілактична робота серед учасників освітнього процесу щодо булінгу (цькування) та нетерпимого ставлення до насильницької моделі поведінки у міжособистісних стосунках, здійснюється моніторинг умов створення безпечного освітнього середовища та ефективності впровадження заходів щодо запобігання та протидії булінгу (цькуванню). Налагоджено координацію діяльності та взаємодії між закладом освіти та уповноваженими підрозділами територіальних органів (підрозділів) Національної поліції України, сектором ювенальної превенції служби у справах дітей, центром соціальної служби для сім'ї, дітей та молоді. До посадових інструкцій педагогічних працівників включено обов'язки щодо проведення роботи, спрямованої на запобігання та протидію булінгу (цькуванню). Професійний розвиток та підвищення кваліфікації педагогічних працівників щодо формування соціальних компетентностей та навичок запобігання та протидії булінгу (цькуванню) є пріоритетним у роботі закладу освіти.

- *створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.*

Підвищення фахового і кваліфікаційного рівня, методичної майстерності педагогічних працівників відбуваються завдяки дієвій системі науково-методичної роботи в закладі освіти, навчанню на курсах підвищення кваліфікації, самоосвіті педагогічних працівників, відвідуванню педагогічними

працівниками, за власним бажанням, заходів за межами закладу освіти. Підвищення кваліфікації розглядається як безперервний професійний розвиток. Загальна кількість академічних годин для підвищення кваліфікації педагогічного працівника впродовж 5 років повинна бути не менше 150 годин. Відповідно до планів підвищення кваліфікації педагоги проходять навчання в Інститутах підвищення кваліфікації педпрацівників, інститутах післядипломної освіти, на освітніх платформах або на спеціальних факультетах педагогічних навчальних закладів, де працівники закладу освіти набувають нових і вдосконалюють набуті компетентності. Педагоги беруть участь у сертифікаційних програмах, тренінгах, семінарах, практикумах, конференціях, семінарах-нарадах, вебінарах, майстер-класах, про що свідчать надані сертифікати. Всі працівники закладу освіти щорічно надають свідоцтва та сертифікати про підвищення кваліфікації. Сертифікати та свідоцтва видані на основі ліцензії або свідоцтва про акредитацію (Громадська організація “ЕдКемп Україна”, освітній проєкт “На Урок”, студія онлайн-освіти “EdEdera”, громадська організація “ПРОМЕТЕУС”, ГС “Освіторія”, «Британська Рада» тощо).

Освітня програма передбачає досягнення здобувачами освіти результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом базової середньої освіти.

До освітньої програми 5 класів спеціалізованої школи №197 ім.Дмитра Луценка на 2022-2023 навчальний рік (складений за додатком 3 до Типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 19.02.2021 №235)

Навчальний план для 5 класів на 2022-2023 навчальний рік

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин
Мовно-літературна	Українська мова	4
	Українська література	2
	Зарубіжна література	1,5
	Англійська мова	3,5+1,5=5
	Німецька мова	2
Математична	Математика	5
Природнича	Інтегрований курс «Пізнаємо природу»	2
Соціальна і здоров'язбережувальна	Інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут»	1
	Етика	0,5
Громадянська та історична	Інтегрований курс «Досліджуємо історію і суспільство»	1+0,5=1,5
Інформатична	Інформатика	1,5-0,5=1
Технологічна	Технології	2-0,5=1,5
Мистецька	Інтегрований курс «Мистецтво»	2-1=1
Фізична культура	Фізична культура	3
Разом		28+3
Гранично допустиме навантаження		28
Всього		31

Директор

Світлана КУЦА

ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ІНСТРУМЕНТІВ ФОРМУВАЛЬНОГО ОЦІНЮВАННЯ

№	Назва	Опис інструмента
1	Аналіз портфоліо	Перевірка рівня навчальних досягнень за допомогою портфоліо учня. Портфоліо – це підібрані учнем роботи із зазначенням дати, призначення яких – розповісти історію учнівських досягнень або поступу. Портфоліо зазвичай містить особисті роздуми учня з поясненнями, чому обрано ту чи ту роботу і як саме вона показує досягнення цілей навчання
2	Відповідь хором	Учні одночасно усно реагують на певну репліку. Це може бути відповідь на запитання, висловлення згоди чи незгоди із запропонованим твердженням, повторення сказанного вчителем тощо
3	Візьми і передай	Спільна групова робота, яку використовують, щоб поділитися думками або зібрати інформацію від кожного учасника групи; учні записують відповіді, потім передають вправо, додають власну відповідь на іншому аркуші і продовжують, доки їхній папірець обійде всю групу і знову повернеться до них. Потім обговорюють результати в групі
4	Внутрішнє / зовнішнє коло	Учні стають у два кола, внутрішнє та зовнішнє, обличчям одне до одного. Учні, що стоять навпроти, ставлять одне одному запитання по темі, які вони попередньо написали. Зовнішнє коло рухається і утворюються нові пари. Потім процедура повторюється
5	Газетний заголовок	Вигадайте газетний заголовок, який може бути написаний до теми, яку ми вивчаємо. Передайте основну ідею події
6	Гра в кубик	Покажіть 6 запитань до уроку. Об'єднайте учнів у групи по 4. У кожній групі є один кубик. Кожен кидає кубик та відповідає на запитання з відповідним номером. Якщо номер випав більш ніж один раз, учень може доповнити попередню відповідь або кинути кубик ще раз. Відповіді можна записувати
7	Доповни думку	Письмова перевірка розуміння стратегії, коли учні заповнюють пропуски у пропонованому твердженні
8	Есе «хвилинка»	Питання для есе на одну хвилину – це конкретне питання з орієнтацією на очікуваний(і) результат(и) навчання, на яке можна відповісти за одну-дві хвилини
9	Запис у журнал	Учні записують у свій журнал або зошит розуміння предмету, поняття або те, що вони вивчили на уроці. Вчитель переглядає записи, щоб дізнатися чи зрозумів учень певну тему, урок, поняття або вивчене
10	Записні книжки учнів	Інструмент для учнів для відстежування навчального поступу: куди я рухаюся? де я зараз? як туди дістатися?
11	Збір ідей	Учитель ставить запитання або дає завдання. Учні самостійно відповідають на аркуші паперу, зазначаючи не менше трьох думок / відповідей / тверджень. Учні, що завершили, встають. Вчитель звертається до певного учня і просить його поділитися записаними ідеями. Учні викреслюють пункти, попередньо озвучені однокласниками і сідають, коли в них на аркушах закінчилися всі записані ідеї, незалежно від того, чи вони були

		озвучені саме ними. Вчитель продовжує опитувати учнів, доки сядуть усі
12	З-Х-В та ЗХВ+	Учні відповідають групами, в парах або індивідуально на запитання «Що ми вже знаємо?» (З), «Що ми хотіли б дізнатися?» (Х) та «Що вже вивчили за темою?» (В). Плюс (+) просить учнів класифікувати отримані знання за допомогою концептуальної карти або наочної схеми, яка відображає ключову інформацію. Потім кожен учень записує короткий підсумок (на один абзац) про вивчене
13	Картка на вихід	Це письмові відповіді учнів на запитання на картках, які учням роздають наприкінці уроку, після завершення певного виду роботи, теми тощо
14	Концептуальна карта	Будь-яка можлива форма схематичної наочності, яка допомагає учням побачити взаємозв'язки між поняттями за допомогою побудованих схем ключових слів, що позначають такі поняття
15	Лідер за номером	Учні об'єднуються в групи по чотири і кожному члену групи присвоюється номер. Учитель ставить питання / проблему і всі чотири учні її обговорюють. Вчитель називає номер і відповідний учень у кожній групі відповідає
16	Найзаплутаніший (або найясніший) момент	Це варіант одноквилинки. Можна дати учням трохи більше часу для відповіді на запитання. Запитайте (в кінці уроку або під час паузи, яка утворилася після пояснення теми): «Який найбільш заплутаний момент» сьогодення заняття?» або «Що вам здалося незрозумілим у понятті «_____»?»
17	Перевірка неправильного розуміння	Учитель надає учням поширені або передбачувані помилкові твердження з певної теми, щодо певного принципу або процесу і запитує, чи згодні вони з цим чи ні та чому. Учні мають дати аргументовані відповіді. Перевірка неправильного розуміння може також застосовуватися у формі тесту з декількома варіантами відповіді або гри «правильно-неправильно»
18	Перефразування	Учні мають висловити власними словами основну ідею уроку чи щойно поясненої теми
19	Підбиття підсумків	Форма роздумів одразу після певного виду роботи
20	Підказка за аналогією	Учні мають сформулювати думку на основі підказки-аналогії: (певне поняття, принцип або процес) _____ виглядає як _____ тому що _____
21	Підсумок А-Б-В	Кожному учневі в класі присвоюється окрема літера алфавіту, а він обирає слово, яке починається на цю літеру та пов'язане з вивченою темою
22	Підсумок або питання на картках	Учитель час від часу роздає картки й просить учнів писати з обох сторін за такими правилами: (Один бік) на підставі вивченого (теми, розділу), опишіть основну велику ідею, яку ви зрозуміли, у формі короткого висновку. (Другий бік) запишіть те, що ви ще не повністю зрозуміли у вигляді твердження або запитання
23	Підсумок одним реченням	Учні просять написати підсумкове речення, яке відповідає на запитання «хто», «що», «де», «коли», «чому», «як» щодо певної теми

24	Підсумок одним словом	Учні мають обрати з-поміж наведених варіантів (або запропонувати самостійно) слово, яке найкраще підсумовує тему
25	Подумай – запиши – обговори в парі – поділися	Учні обдумують відповідь самостійно, записують її, об'єднуються в пари та обговорюють відповідь із партнерами, а потім озвучують її всьому класу
26	Подумай – розкажи в парі	Вчитель ставить учням запитання. Учні самостійно формулюють відповіді протягом визначеного часу, потім повертаються кожен до свого партнера та надають йому відповідь. Вчитель викликає декілька пар на вибір, які озвучують свої відповіді у класі
27	Пригадай – підсумуй – запитай – пов'яжи за 2 хвилини (ППЗП2)	За дві хвилини учні повинні <i>пригадати</i> та назвати у правильному порядку найважливіші ідеї, отримані на попередньому занятті; за дві хвилини <i>підсумувати</i> ці пункти одним реченням, записати одне основне <i>запитання</i> , на яке вони хочуть отримати відповідь та знайти одну <i>прив'язку</i> цього матеріалу до основної теми предмету чи курсу
28	Рішення-рішення	Учитель висловлює певну думку, потім просить учнів зайняти сторону, що відповідає їхній думці з цієї теми і поділитися аргументацією. Учні можуть змінювати сторону після обговорення
29	Самооцінювання	Процес, під час якого учні збирають дані про власне навчання, аналізують що саме відображає їхні успіхи в досягненні навчальних цілей та планують наступні кроки
30	Семінар за Сократом	Учні ставлять питання одне одному з певного важливого питання або теми. Питання ініціюють розмову, яка триває як серія відповідей та додаткових запитань
31	Сигнали руками	Учні на прохання вчителя показують визначені сигнали рукою, щоб повідомити про рівень розуміння певного поняття, принципу або процесу: «Розумію _____ і можу пояснити» (наприклад, великий палець вгору). «Ще не зовсім розумію _____» (наприклад, великий палець вниз). «Не впевнений щодо _____» (наприклад, помахати рукою)
32	Скажи щось	Учні по черзі обговорюють у групі певний прочитаний розділ або переглянуте відео
33	Сортування слів	Учням дають набір словникових термінів, які вони сортують за заданими або створеними ними категоріями
34	Спінер ідей	Учитель створює спінер, розділений на 4 сектори з написами «Спрогнозуй», «Поясни», «Підсумуй», «Оціни». Після пояснення нового матеріалу вчитель крутить спінер та просить учнів відповісти на запитання залежно від місця зупинки спінера. Наприклад, спінер зупиняється на секторі «Підсумуй», тоді вчитель може сказати: «Назви ключові поняття, про які щойно йшлося»

35	Спостереження	Учитель готує протокол спостереження із переліком учнів у класі, де буде зазначено, за якими саме очікуваними результатами він буде спостерігати. Рухаючись класом, він спостерігає за учнями, коли вони працюють, і робить необхідні записи та позначки в протоколі спостереження
36	Тестування	За допомогою тестування вчитель перевіряє опанування учнями фактичної інформації, понять. Орієнтовні типи тестових завдань: Декілька правильних варіантів Правильно/Неправильно Коротка відповідь Знайди відповідність Розширена відповідь
37	Трикутна призма (червоний, жовтий, зелений)	Учні дають вчителю зворотний зв'язок, показуючи колір, що відповідає рівню розуміння
38	Усне опитування	Учитель пропонує учням відповісти на запитання, наведені нижче: Чим це _____ схоже на/ відрізняється від _____? Які характерні риси/ елементи _____? Як іще можна показати/ проілюструвати _____? У чому полягає головна ідея, ключова концепція, мораль _____? Як _____ стосується _____? Які ідеї / деталі можна додати до _____? Наведіть приклад _____? Що не так з _____? Який висновок ви могли б зробити з _____? Які висновки можна зробити з _____? На яке питання ми намагаємося відповісти? Яку проблему ми намагаємося вирішити? Що ви можете сказати про _____? Що може статися, якщо _____? Які критерії можна взяти для оцінки _____? Які докази підтверджують _____? Як ми можемо довести / підтвердити _____? Як це можна розглядати з точки зору _____? Які альтернативи _____ слід розглянути? Який підхід/ стратегію ви могли б використати для _____?
39	Учнівська конференція	Бесіда з кожним учнем особисто для перевірки рівня розуміння
40	Хрестики-нулики	Набірвидіроботи, з якихучнісамостійноможутьобиратиті, щоможутьпродемонструватиїхнерозуміння теми. Набір представлений у вигляді сітки з дев'яти квадратів, схожої на дошку для гри в хрестики-нулики, можна попросити учнів обирати так, щоб зрештою закреслити «три підряд». Завдання можуть відрізнятися за змістом, процесом та результатом і можуть бути адаптовані залежно від глибини знань
41	Хто швидше?	Робота в парі – слухач і ведучий. Обидва знають категорію (тему), однак ведучий стоїть спиною до дошки / екрану. З'являються слова на задану тему, слухач дає підказки, а ведучий намагається вгадати слово. Пара, яка завершила першою, встає

42	Швидкий запис	Попросіть учнів відповісти за 2-10 хвилин на відкриті запитання або твердження
43	Шкала Лайкерта	Учитель наводить 3-5 тверджень, які явно не є істинними або помилковими, але дещо спірними. Мета полягає в тому, щоб допомогти учням подумати над текстом, а потім обговорити його з однокласниками. Наприклад, «Герой (ім'я) не повинен був робити (щось саме).» Повністю погоджуюся не погоджуюся погоджуюся повністю погоджуюся
44	3-2-1	Учні виконують такі варіанти завдань, визначаючи за прочитаним текстом: три речі, які ви дізналися, два цікаві факти, одне питання, що залишилося; три ключові слова, дві відмінності між __, один вплив на __; три важливі факти, дві цікаві ідеї, одне уявлення про себе як учня; три нові терміни, дві нові ідеї, одна річ, яку потрібно обдумати; три питання до тексту (незнайомі слова або незрозумілі ідеї), два прогнози за текстом (що станеться далі, враховуючи вже прочитане), знайдіть один зв'язок у тексті (з тим, що ви вже знали або випробували)
45	Трихвилинна пауза	Трихвилинна пауза дає змогу учням зупинитися, обміркувати певні представлені явища та ідеї, прив'язати їх до вже наявних знань або досвіду та попросити роз'яснень. Я змінив(ла) ставлення до.... Я більше дізнався(лася) про... Мене здивувало... Я почувався(лася)...
46	Є питання, в кого є відповідь?	Учитель робить два набори карток. Перший набір має запитання за певним розділом навчання. У другому наборі містяться відповіді. Учитель роздає картки з відповідями учням, а потім він або учень зачитує класу питання на картці. Всі учні перевіряють свої картки з відповідями, щоб знайти правильну

ОРІЄНТОВНА РАМКА ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ БАЗОВОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Рівні Категорії критеріїв	Початковий рівень 1 – 3 балів	Середній рівень 4 – 6 балів	Достатній рівень 7 – 9 балів	Високий рівень 10 – 12 балів
<i>Планування та здійснення навчального пошуку, аналіз текстової та графічної інформації</i>	Учень/учениця самостійно або з допомогою вчителя чи інших осіб: планує й здійснює навчальний пошук; опрацьовує текстову та/або графічну інформацію	Учень / учениця самостійно або з допомогою вчителя чи інших осіб: планує й здійснює навчальний пошук; ставить запитання до змісту навчального матеріалу; опрацьовує й інтерпретує текстову та/або графічну інформацію без істотних змістових і логічних неточностей	Учень / учениця самостійно або під опосередкованим керівництвом учителя або інших осіб: планує й успішно здійснює навчальний пошук, не обмежуючись навчальним матеріалом; ставить уточнювальні запитання; використовує інформацію з кількох джерел; опрацьовує й логічно інтерпретує текстову та/або графічну інформацію; порівнює інформацію з кількох джерел	Учень / учениця самостійно або під опосередкованим керівництвом учителя чи інших осіб: планує й успішно здійснює навчальний пошук, не обмежуючись навчальним матеріалом; ставить запитання на з'ясування причинно-наслідкових зв'язків; використовує інформацію з різних джерел; опрацьовує й логічно інтерпретує текстову та/або графічну інформацію; аналізує й порівнює інформацію з різних джерел; критично оцінює надійність джерела й достовірність інформації
<i>Комунікація, зокрема з використанням інформаційно-комунікаційних технологій</i>	Учень / учениця створює короткі усні й письмові повідомлення; відтворює почуту або прочитану інформацію, допускаючи істотні змістові та/або логічні неточності	Учень / учениця створює короткі усні й письмові повідомлення; відтворює почуту або прочитану інформацію без істотних змістових та/або логічних неточностей; презентує результати своєї	Учень / учениця створює деталізовані усні й письмові повідомлення; висловлює власну думку й наводить приклади на її підтвердження; презентує результати навчальної діяльності, зокрема з використанням ІКТ (за умови доступності)	Учень / учениця створює деталізовані усні й письмові повідомлення; висловлює й логічно обґрунтовує власну думку, наводить приклади на її підтвердження; творчо презентує результати навчальної діяльності, зокрема з використанням ІКТ (за умови доступності)

		навчальної діяльності		
<i>Виконання практичних завдань та розв'язання повсякденних проблем із застосуванням знань, що охоплюються навчальним матеріалом</i>	Учень / учениця самостійно або з допомогою вчителя або інших осіб: виконує навчальну дію на рівні копіювання зразка її виконання; розпізнає, називає окремі об'єкти вивчення	Учень / учениця самостійно або з допомогою вчителя чи інших осіб: виконує навчальну дію із застосування знань, що охоплюються навчальним матеріалом, за зразком; може порівняти окремі об'єкти вивчення	Учень / учениця самостійно або під опосередкованим керівництвом учителя чи інших осіб: застосовує знання, що охоплюються навчальним матеріалом, у типових ситуаціях на рівні свідомого вибору, а саме: формулює проблемні питання, пропонує можливі способи виконання завдання або розв'язання проблеми; складає план для виконання / розв'язання відповідно до інструкцій та/або успішно виконує окремі етапи такого виконання / розв'язання; може аналізувати та порівнювати об'єкти вивчення	Учень / учениця самостійно або під опосередкованим керівництвом учителя чи інших осіб: застосовує знання, що охоплюються навчальним матеріалом, для виконання практичних завдань та/або розв'язання повсякденних проблем у нетипових ситуаціях на рівні свідомого вибору, а саме: формулює проблемні питання, висуває гіпотези; успішно виконує завдання або розв'язує проблему відповідно до інструкцій; обґрунтовує обраний спосіб розв'язання / виконання, спираючись на знання й досвід; може класифікувати й узагальнювати об'єкти вивчення
<i>Рефлексія власної навчально-пізнавальної діяльності</i>	Учень / учениця розпізнає помилки, логічні або змістові неточності в результатах навчальної діяльності після того, як на них вказує вчитель	Учень / учениця самостійно або з допомогою вчителя чи інших осіб: розпізнає й виправляє окремі помилки та робить часткові уточнення в результатах навчальної діяльності	Учень / учениця самостійно або під опосередкованим керівництвом учителя чи інших осіб: успішно виправляє окремі помилки й робить часткові уточнення в результатах власної навчальної діяльності; визначає окремі труднощі, що виникають у процесі власної навчально-пізнавальної діяльності й можливі шляхи їх подолання	Учень / учениця самостійно або під опосередкованим керівництвом учителя чи інших осіб аналізує результати власної навчальної діяльності із застосуванням критеріїв оцінювання, успішно виправляє помилки й робить уточнення; визначає труднощі, що виникають у процесі власної навчально-пізнавальної діяльності, та можливі шляхи їх подолання

Поділ класів на групи при вивченні окремих предметів

Клас	Українська мова	Англійська мова	Німецька мова	Інформатика	Технології	Всього
5А	2	2	2	2	2	10
5Б	2	2	2	2	2	10
5В	2	2	2	2	2	10
5Г	2	2	2	2	2	10
	8	8	8	8	8	40

ПРИМІРНИЙ ПЕРЕЛІК
Тематичних навчальних екскурсій

5 клас

1. Перший матч збірної України з футболу (вересень)
<https://www.youtube.com/watch?v=rqWl2FdG-6o>
2. Віртуальна екскурсія музеєм пожежно-рятувальної служби (жовтень)
<https://www.youtube.com/watch?v=IFpvMXhmVto>
3. Онлайн-подорож в математичний музей GIESSEN (листопад)
<https://www.youtube.com/watch?v=XbQGPIcmxro>
4. Віртуальна екскурсія в Музей історичних коштовностей (грудень)
<https://nmiu.org.ua>
5. Онлайн-ознайомлення з дерев'яними церквами карпатського регіону України (світова спадщина ЮНЕСКО) (січень)
<https://churches.authenticukraine.com.ua/ua>
6. Віртуальна екскурсія визначними місцями Лондона (лютий)
<https://youtu.be/doJLDu4wsEo>
7. Кімната-музей Т.Г. Шевченка (онлайн) (березень) <https://museum-portal.com/ua/museum/museum-room-of-t-g-shevchenko>
8. Онлайн-екскурсія в Національний музей природознавства США (квітень)
<https://naturalhistory.si.edu/visit/virtual-tour>
9. Музей-аптека Львів (онлайн) (травень) <http://uml.ua>